

เอกสารวิชาการ (Concept Paper)
กิจกรรมถอดบทเรียน

เรื่อง
นวัตกรรมการป้องกันอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศ

จัดทำโดย

กลุ่มกาสะลอง

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม
Crime Prevention รุ่นที่ ๖
สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
ประจำปี ๒๕๖๖

เอกสารวิชาการ (Concept Paper) กิจกรรมถอดบทเรียน

นวัตกรรมการป้องกันอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศ

จัดทำโดย

นายณัฐพงษ์ เพียนภักตร์	กรมเจ้าท่า
นางสาวนันทนา โพธิ์พรม	กรมการปกครอง
นางสาวบุศยา รัตนไพโรจน์	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
พันตำรวจโท มหาชัย สกุลกิจไพบูลย์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
นางสาวรุ่งนภา ศรีตะปัญญา	สำนักงานกิจการยุติธรรม
นายเศกสรรค์ จันทรปราสาท	กรมราชทัณฑ์
นางสาวสสิวรา สถิติรัตน์	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
นายอมรเทพ วิชัยกุล	สำนักงานศาลยุติธรรม
นางสาวอรอุษา ชินกระจ่างกิจ	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม
Crime Prevention รุ่นที่ ๒
สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
ประจำปี ๒๕๖๖

บทคัดย่อ

การศึกษา “นวัตกรรมการป้องกันอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวทางตามมาตรการในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่า ผู้กระทำความผิดเมื่อถูกจำคุกจนพ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวสู่สังคมแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยผู้กระทำความผิดเหล่านี้ ส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก รวมถึงการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวยังมีข้อจำกัดและข้อขัดข้อง อีกหลายประการที่ทำให้การดำเนินการไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงวิเคราะห์สภาพปัญหาและระดมความคิดเห็นในการกำหนดมาตรการสำหรับผู้พ้นโทษ และมาตรการสำหรับเหยื่อหรือผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งเรียกว่านวัตกรรม “สัญญาณไฟจราจร” โดยมีมาตรการสำหรับผู้พ้นโทษ คือ มีการประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดกลุ่มผู้พ้นโทษก่อนปล่อยตัวตามสัญญาณไฟจราจร ได้แก่ กลุ่มสีเขียว กลุ่มสีเหลือง และกลุ่มสีแดง โดยมีการแจ้งหลักเกณฑ์ของแต่ละกลุ่มซึ่งจะได้รับการรับรองสิทธิที่แตกต่างกันให้แก่ ผู้จะพ้นโทษทราบล่วงหน้า เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาพฤติกรรมในระหว่างถูกคุมขัง และมีมาตรการทางการแพทย์ในการคัดกรองผู้ต้องขังในการจัดกลุ่มให้มีความเหมาะสม รวมถึงหลังจากปล่อยตัวแล้วให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อติดตามและประเมินความเสี่ยงของผู้พ้นโทษในพื้นที่อื่น โดยการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและความมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ ในส่วนของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ก็จะมีมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ได้แก่ การจัดให้มีระบบการแจ้งเตือนจากก้าไลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring หรือ EM) ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหาย เมื่อผู้พ้นโทษเข้าใกล้ผู้เสียหายภายในระยะเขตที่กำหนด โดยเป็นสิทธิของผู้เสียหายในการแสดงความประสงค์จะให้มีการแจ้งเตือนมายังตนหรือไม่ก็ได้ หรือเมื่อแสดงความประสงค์แล้วสามารถยกเลิกความประสงค์เมื่อใดก็ได้ รวมทั้งจัดให้มีระบบการแจ้งเตือนไปยังเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ อันเป็นการสร้างสมดุลในการใช้ชีวิตตามปกติสุข ให้สังคมมีความมั่นคงปลอดภัยและไม่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เพิ่มประสิทธิภาพแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ นอกจากนี้ คณะผู้จัดทำยังมีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่เป็นมาตรฐานสากล และให้มีศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้พ้นโทษหลังจากนวัตกรรมการป้องกันอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศและมาตรการตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้ง การนำมาตรการ “การคุมขังฉุกเฉิน” มาใช้กรณีหากไม่มารายงานตัวหรือหลบหนีให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ดำเนินการคุมขังฉุกเฉิน ตลอดจนการนำ AI มาใช้ในการประเมินพฤติกรรมผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ เพื่อเป็นตัวช่วยในการจำแนกผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษให้สอดคล้องกับกลุ่มสีเขียว เหลือง แดง ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี โดยใช้บุคลากรเท่าที่จำเป็น

นวัตกรรมการป้องกันอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศ

ส่วนที่ ๑

บทนำ (Introduction)

๑. หลักการและเหตุผล

ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏอยู่ในสังคมของประเทศไทย มีความหลากหลายและซับซ้อน รวมถึงปัญหาอาชญากรรมในบางประเภทคดี มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยพบผู้กระทำผิดมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดที่รุนแรง อุกฉกรรจ์และไม่ยึดต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายหรือต่อสังคม รวมถึงการไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และจากรายงานสถิติของกรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ จำนวน ๒๓๗,๑๙๓ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่ามีผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว ๑๕๖,๗๔๓ คน จำนวนนี้มีผู้กลับมากระทำความผิดซ้ำภายใน ๑ ปี ๑๘,๙๙๓ คน และกลับมากระทำความผิดซ้ำภายใน ๒ ปี จำนวน ๓๓,๗๗๒ คน ประกอบกับสถิติการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ระบุว่า ๕ อันดับประเภทคดี ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดอื่นๆ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม แม้สถิติการกระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับเพศจะมีจำนวนน้อย แต่เป็นลักษณะคดีที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของเหยื่ออาชญากรรมและความปลอดภัยประชาชน โดยเฉพาะในกรณีที่มีพฤติการณ์ที่โหดร้ายใช้ความรุนแรงหรือการกระทำความผิดต่อเด็กและเยาวชนเพศหญิง ทั้งยังมีความเป็นไปได้ว่าเหยื่อผู้ถูกกระทำหรือได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดอาจมีความหวาดกลัว ความอับอายและความลี้ลับที่จะแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย เมื่อเทียบกับผู้เสียหายในคดีอื่นๆ จึงส่งผลให้จำนวนสถิติของการกระทำความผิดและการกระทำผิดซ้ำที่เกี่ยวกับเพศนั้นอาจมีจำนวนคติน้อยกว่าความเป็นจริงอยู่มากเมื่อเทียบกับคดีอื่นๆ ซึ่งการกระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับเพศนั้นส่งผลกระทบต่อทั้งตัวผู้เสียหายและความรู้สึกปลอดภัยของประชาชน

ปัจจุบันประเทศไทยโดยกระทรวงยุติธรรม ได้มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการพิเศษในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง โดยการตราเป็นพระราชบัญญัติมาตรการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ ขึ้น เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นซ้ำอีก รวมถึงเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและการเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมสะท้อนขวัญ ตลอดจนการคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของ ผู้ต้องคำสั่งตามกฎหมาย เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการป้องกันสังคม และการคุ้มครองสิทธิอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ผู้กระทำความผิดเมื่อถูกจำคุกจนพ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวสู่สังคมแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ โดยผู้กระทำความผิดเหล่านี้ส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก รวมถึงการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวยังมีข้อจำกัดและข้อขัดข้อง อีกหลายประการที่ทำให้การดำเนินการไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับคดีเพศ อันจะนำไปสู่แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

๓. ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาเพื่อหาข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยจะเน้นที่การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ

๔. คำจำกัดความหรือนิยามต่างๆ

“เรือนจำ” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้ควบคุม ขัง หรือจำคุกผู้ต้องขังกับสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และให้หมายความรวมถึงที่อื่นใดซึ่งรัฐมนตรีได้กำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่างอาณาเขตไว้จนชัดเจนด้วย

“ผู้ต้องขัง” หมายความว่า นักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝาก

“นักโทษเด็ดขาด” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด และให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย

“นักโทษเด็ดขาดตามมาตรา ๓ ตามตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕” หมายความว่า นักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๖, ๒๗๗, ๒๗๘, ๒๗๙, ๒๘๓ ทวิ, ๒๘๔, ๒๘๘, ๒๘๙, ๒๙๐, ๒๙๗, ๒๙๘ และ ๓๑๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“คนต้องขัง” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายขัง

“คนฝาก” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามกฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นโดยไม่มีหมายอาญา

“เจ้าพนักงานเรือนจำ” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีกำหนดและอธิบดีได้แต่งตั้งเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

“คุมขัง” หมายความว่า การควบคุมนักโทษเด็ดขาด การควบคุมนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ หรือผู้ถูกเฝ้าระวังไว้ในเขตกำหนดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีอาญา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

“การกระทำผิดซ้ำ (Recidivism/reoffending)” หมายถึง ผู้ต้องขัง ที่ถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำไปแล้วทั้งกรณีพ้นโทษแบบมีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไข ในช่วงปีงบประมาณหนึ่ง ๆ แล้วหวนกลับมากระทำผิดซ้ำโดยถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำ อีกครั้ง ทั้งในกรณีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและผู้ต้องขังภายในระยะเวลา ช่วงหนึ่งที่กำหนดไว้หลังการปล่อยตัวดังกล่าว โดยในความผิดครั้งแรกและครั้งที่สองเป็นความผิดในข้อหาเดียวกัน คือ ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ส่วนที่ ๒

เนื้อหาหลัก (contents)

ส่วนที่ ๒ เนื้อหาหลัก จะประกอบด้วย ประเด็นข้อเท็จจริงและสถิติที่แสดงให้เห็นถึงจำนวนนักโทษเด็ดขาด แยกตามประเภทคดี และสถิติผู้กระทำผิดซ้ำที่ได้รับการปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ ประเภทคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ และประเด็นหลักการแนวคิดทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ได้แก่ ๑) แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ ๒) ระบบจำแนกผู้กระทำผิด ๓) กระบวนการและโปรแกรมแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูผู้กระทำผิดในปัจจุบัน ๔) กระบวนการติดตามหลังปล่อย ๕) สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ๖) กระบวนการและมาตรการตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ (JSOC)

๑. ข้อเท็จจริง/สถิติที่แสดงถึงปัญหาอาชญากรรม

“อาชญากรรม” คือ การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำในสิ่งที่กฎหมายกำหนด ผู้ที่กระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้นมีความผิด และต้องรับโทษหนักเบาแตกต่างกันไปตามความร้ายแรงของการกระทำนั้น กฎหมายจึงเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่ให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งความเป็นจริงแล้วแม้จะมีกฎหมายมากเพียงใดก็ตามแต่ก็ไม่อาจทำให้อาชญากรรมหมดไปจากสังคมได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องนำมามาตรการในด้านต่างๆ เพื่อควบคุมอาชญากรรมให้เกิดขึ้นในสังคมให้น้อยที่สุด ตามสถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามลักษณะความผิด จะพบว่า มีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดต่อชีวิต ความผิดอื่นๆ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อร่างกาย และภัยอันตรายต่อประชาชน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามลักษณะความผิด

จัดกลุ่มไม่ได้	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ (%)
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๑๖,๒๗๔	๔,๒๑๓	๒๐,๔๘๗	๙.๖๒
พ.ร.บ.ยาเสพติด/สารระเหย	๑๔๙,๐๙๕	๑๙,๒๒๗	๑๖๘,๓๒๒	๗๙.๐๖
ความผิดต่อชีวิต	๑๐,๔๓๓	๓๔๑	๑๐,๗๗๔	๕.๐๖
ความผิดต่อร่างกาย	๑,๓๐๗	๔๗	๑,๓๕๔	๐.๖๔
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๕,๓๐๓	๑๘๕	๕,๔๘๘	๒.๕๘
ภัยอันตรายต่อประชาชน	๖๗	๔	๗๑	๐.๐๓
อื่นๆ (หลายประเภท เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้ การพนัน อาวุธปืน พ.ร.บ. คนเข้าเมือง ลหุโทษ ฯลฯ)	๕,๖๐๓	๘๑๑	๖,๔๑๔	๓.๐๑
รวมทั้งสิ้น	๑๘๘,๐๘๒	๒๔,๘๒๘	๒๑๒,๙๑๐	๑๐๐.๐๐

ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ (๒๕๖๑)

การก่ออาชญากรรมในความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดที่ใช้ความรุนแรงต่อชีวิตและร่างกาย ยังคงปรากฏให้เห็นเป็นข่าวในสื่อต่างๆ อยู่เป็นระยะ ซึ่งผู้กระทำความผิดมักจะเป็นผู้ที่เคยถูกลงโทษจำคุกมาก่อนและกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก อีกทั้งยังพบว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือถูกกระทำด้วยความรุนแรงมีจำนวนมากขึ้นทั้งการกระทำอนาจาร การล่อลวงหรือข่มขู่ให้มีเพศสัมพันธ์ และการข่มขืนกระทำชำเรา จึงเกิดกระแสเรียกร้องจากประชาชนให้รัฐริบดำเนิการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน ที่ผ่านมารัฐก็ได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา โดยมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับความผิดทางเพศในหลายประเด็น เช่น กำหนดคำนิยามของคำว่า “กระทำชำเรา” ใหม่ กำหนดเหตุเพิ่มโทษในการข่มขืนกระทำชำเรา และการอนาจาร เปลี่ยนความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราให้เป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ เว้นแต่กรณีเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดให้ยอมความได้ เป็นต้น การจัดชั้นนักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดคดีอุกฉกรรจ์ คดีสะเทือนขวัญ หรือคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชนให้อยู่ในชั้นต้องปรับปรุงมาก เพื่อให้หนักโทษเหล่านี้ได้รับการเลื่อนชั้น การพักการลงโทษ หรือการลดวันต้องโทษ และได้รับการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยอย่างเหมาะสม ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

สถานการณ์การกระทำผิดซ้ำ ในคดีเกี่ยวกับเพศของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม ตามรายงานสถิติการกระทำผิดซ้ำ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖) ของกรมราชทัณฑ์ ในระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ (Recidivism Statistics Database)

ตารางที่ ๑ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ ประเภทคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

ปีงบประมาณ	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ปล่อยตัวทั้งหมด	๑๔๕,๒๘๒	๑๘๔,๘๙๘	๑๔๕,๔๖๓	๘๙,๑๘๙
ระยะเวลาติดตามพฤติกรรม ภายใน ๑ ปี	๑๗๙	๒๓๘	๒๔๕	๒๗
ระยะเวลาติดตามพฤติกรรม ภายใน ๒ ปี	๓๑๖	๔๔๔	๓๑๑	-
ระยะเวลาติดตามพฤติกรรม ภายใน ๓ ปี	๔๐๘	๔๙๕	-	-

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๖

การติดตามเฝ้าระวังพฤติกรรมกระทำความผิดซ้ำหรือการคุมประพฤติผู้กระทำความผิดเป็นอีกมาตรการหนึ่งซึ่งช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำได้ ซึ่งก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ ทำได้เฉพาะกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้รับการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา และกรณีที่ผู้ต้องขังได้รับการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก ซึ่งถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำก่อนครบกำหนดตามคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ เท่านั้น ยังไม่สามารถติดตามเฝ้าระวังหรือคุมประพฤติผู้ต้องขังที่ได้รับการลงโทษครบถ้วนตามคำพิพากษาและได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำ (คุมประพฤติภายหลังพ้นโทษ) แล้วให้ผู้ต้องขังเหล่านี้สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างอิสระเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่มีโอกาสูงที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

๒. หลักการแนวคิดวิชาการที่เกี่ยวข้องของ

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำ (Recidivism) มาจากภาษาละตินว่า recidere ทางอาชญาวิทยา หมายถึง การกระทำผิดของผู้ต้องขังเพิ่มเติมขึ้นอีกหลังจากผู้กระทำความผิดได้ถูกจับกุมและลงโทษแล้ว นอกจากนี้ ยังหมายถึง การละเมิดเงื่อนไขที่ผู้ได้รับการคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษกระทำขึ้น การกระทำผิดซ้ำนั้นนับรวมถึงการกระทำผิดครั้งที่สองขึ้นไป อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำผิดติดนิสัย และยากต่อการแก้ไขพฤติกรรมที่ติดเป็นนิสัยให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ การกระทำผิดซ้ำยังรวมถึงการกระทำผิดในคดีอื่นๆ ที่ไม่จำเป็นต้องเป็นคดีเดิมกับการกระทำผิดครั้งแรก ยกตัวอย่างเช่น ครั้งแรกต้องคดีเกี่ยวกับบุคคล ต่อมาต้องคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นต้น เหล่านี้เราเรียกรวมว่าเป็นการกระทำผิดซ้ำ แม้จะต่างคดีก็ตาม (Maltz, ๑๙๘๔ p.๕๔; จิตราภรณ์ จิตร ธรรม, ๒๕๕๑ : หน้า ๓๐) โดยรายงานฉบับนี้ ทำการศึกษาเฉพาะในความผิดครั้งแรกและครั้งที่สองเป็นความผิดในข้อหาเดียวกัน คือ ความผิดเกี่ยวกับเพศ

๒.๑.๑ ประเภทการกระทำผิดซ้ำ

(๑) เคยถูกจับกุม (Rearrest) หมายถึง การที่บุคคลผู้กระทำผิดถูกจับอีกครั้งเนื่องจากก่อคดีอาชญากรรม ครั้งใหม่หลังจากที่ถูกปล่อยตัวจากการถูกคุมขังในเรือนจำหรือถูกคุมความประพฤติ หรือถูกปล่อยตัวในสถานควบคุมในกรณีเด็กและเยาวชนกระทำผิด

(๒) เคยถูกฟ้องร้อง (Reconviction) หมายถึง บุคคลที่กระทำผิดซ้ำถูกจับกุมตัวมาแล้วเข้าสู่กระบวนการสืบสวนสอบสวน และนำสำนวนเข้าสู่กระบวนการชั้นอัยการ จนอัยการพิจารณาให้มีการฟ้องร้อง หากบุคคล ผู้กระทำผิดซ้ำถูกจับกุมตัว เมื่อนำสำนวนเข้าสู่ชั้นอัยการแล้วมีหลักฐานไม่เพียงพอที่ชั้นอัยการจะส่งฟ้องร้องได้ บุคคลนั้นก็จะไม่มีสถิติเพียงแค่อีกถูกจับซ้ำ (Rearrest) เท่านั้น ไม่นับรวมว่าเคยถูกฟ้องร้อง หรือ Reconviction

(๓) เคยถูกต้องโทษ (Reincarceration) หมายถึง บุคคลที่มีพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำจะถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาลแล้วถูกศาลตัดสินให้ลงโทษ หากเป็นในสหรัฐอเมริกาจะนับจำนวนการเข้าไปอยู่ในเรือนจำภายใต้การกำกับดูแลของสหพันธรัฐ การเป็นนักโทษของมลรัฐ หรือการถูกคุมขังในเรือนจำท้องถิ่น ประจํารัฐเท่านั้น สำหรับประเทศนิวซีแลนด์เป็นการจัดเก็บดัชนีการกระทำผิดเมื่อบุคคลได้รับการพ้นโทษออกมาจากเรือนจำ หรือเรียกว่า Re-imprisonment Index (RI) โดยจะมีการติดตามพฤติกรรมการกระทำผิดภายในช่วง ระยะเวลา ๑๒ เดือนแรก

๒.๑.๒ นิยามการกระทำผิดซ้ำของหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย

กรมราชทัณฑ์ นักโทษเด็ดขาดที่ถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำไปแล้ว ทั้งกรณีพ้นโทษแบบมีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไขในช่วงปีงบประมาณหนึ่งๆ แล้วหวนกลับมากระทำผิดซ้ำ โดยถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง ทั้งในกรณี ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและนักโทษเด็ดขาด ภายในระยะเวลาช่วงหนึ่งที่กำหนดไว้หลังการปล่อยตัวดังกล่าว

กรมคุมประพฤติ ผู้พ้นคุมประพฤติด้วยดี แล้วกลับมากระทำผิดและกลับเข้าสู่ระบบของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือกรมคุมประพฤติอีกครั้งหนึ่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและถูกจับภายในรอบระยะเวลา ๑ ปี ๒ ปี และ ๓ ปี

๒.๒ ระบบจำแนกผู้กระทำผิด

๒.๒.๑ เครื่องมือการจำแนกผู้กระทำผิด

ในประเทศไทยมีหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยหน่วยงานทั้ง ๓ หน่วยงาน มีการใช้เครื่องมือการจำแนกผู้กระทำผิด ต่างกัน นอกจากนี้ ในแต่ละหน่วยงานยังใช้เครื่องมือหลากหลายในแต่ละชั้นตอนจำแนกและในแต่ละ วัตถุประสงค์ด้วยซึ่งเครื่องมือที่ใช้ มีดังนี้

(๑) เครื่องมือการจำแนกของกรมราชทัณฑ์ ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึก ข้อมูล ประเมินและจำแนกผู้กระทำผิดรวม ๘ เครื่องมือหลัก ได้แก่ (๑) ทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง (ร.ท. ๑๐๑) (๒) แบบ จำแนกลักษณะผู้ต้องขังพื้นฐานเพื่อการควบคุม (Screening) หรือ แบบ A (๓) แบบจำแนกลักษณะ ผู้ต้องขัง (จน.๑) (๔) แบบจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการพัฒนาพฤตินิสัย (Rehabilitation Assessment) หรือ แบบ B และ (๕) แบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาและสารเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา กระทรวง สาธารณสุข (บคก.กสธ.) V.๒ (๖) แบบติดตามผลผู้ต้องขังที่ผ่านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง (จน.๑/๔) (๗) แบบประเมินความ เป็นอาชญากร (Criminal mind) (๘) แบบประเมินความเสี่ยงของผู้ต้องขังในการกระทำผิด ซ้ำก่อนได้รับการปล่อยตัว (Offender Risk Assessment: OA)

(๒) เครื่องมือการจำแนกของกรมคุมประพฤติ ประกอบด้วย (๑) แบบประเมินผู้ถูก สืบเสาะ และพินิจ (คป.๔ ก) (๒) แบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ (คป.๑๑) ใช้เมื่อการคุมประพฤติหรือ การควบคุม และสอดส่องเมื่อรับคดีแล้ว (๓) แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ (คป.๔ ข) ใช้ประเมินผลการ จำแนกเป็นข้อมูล ในการควบคุมดูแล (๔) แบบประเมินเพื่อการจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ (มาตรา ๕๖) ซึ่งกำลังอยู่ใน ขั้นตอนการพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในอนาคต

(๓) เครื่องมือการจำแนกของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย (๑) แบบ ประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น หรือ Risk and Need (R&N) (๒) แบบประเมินเฉพาะรายบุคคล เพิ่มเติมใน เด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะ (๓) แบบการจำแนก แยกบำบัด แก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนด้วยเครื่องมือประเมินทางจิตวิทยาเชิงลึก หรือ FCBT

๒.๒.๒ กระบวนการและวัตถุประสงค์ในการจำแนกผู้กระทำผิดในประเทศไทย

(๑) กรมราชทัณฑ์ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง หมายความว่า กระบวนการในการ ปฏิบัติ ต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลเริ่มแต่วาระแรกที่รับตัวผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำจนกระทั่งได้รับการปล่อยตัวพ้น โทษ โดยการศึกษาวิเคราะห์ประวัติภูมิหลัง บุคลิกลักษณะและสภาพทั่วไปของผู้ต้องขัง รวมทั้งประวัติการ กระทำผิด และสาเหตุแห่งการกระทำผิด เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการควบคุม แก้ไข บำบัด ฟื้นฟูและพัฒนา นิสัยผู้ต้องขังและการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

(๒) กรมคุมประพฤติ หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกผู้กระทำผิดตาม ประกอบไปด้วย ๒ เกณฑ์ ดังนี้ (๑) เกณฑ์ความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ (๒) เกณฑ์สภาพปัญหาและความต้องการ

(๓) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหา สาเหตุหรือปัจจัยแห่งการกระทำผิดในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และจิตใจ รวมทั้ง พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน การวางแผน แก้ไขบำบัด ฟื้นฟู และเยาวชน

๒.๒.๓ การจัดเก็บข้อมูลผู้กระทำผิด

(๑) ระบบฐานข้อมูลผู้กระทำผิดของกรมราชทัณฑ์ มี ๑๗ ระบบ ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูล ผู้ต้องขังอิเล็กทรอนิกส์ของกรมราชทัณฑ์ เป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลของผู้ต้องขังในทุกมิติ โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อ อำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานในการเรียกใช้ข้อมูล ตรวจสอบ ค้นหา ส่งต่อ และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

(๒) ระบบฐานข้อมูลผู้กระทำผิดของกรมคุมประพฤติ มีการบันทึกข้อมูลโดยอ้างอิงข้อมูลจาก เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก กล่าวคือบุคคลใด ๆ จะมีข้อมูลเพียงชุดเดียว และสามารถค้นหาทะเบียนประวัติ ได้จาก เลขประจำตัวประชาชน

(๓) ระบบฐานข้อมูลผู้กระทำผิดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีส่วนงานระบบคดี เด็กและเยาวชนหลัก ๒ ส่วนงาน แบ่งเป็นงานคดีเด็กและเยาวชน และงานควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน

๒.๓ กระบวนการและโปรแกรมแก้ไข บำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดในปัจจุบัน

๒.๓.๑ กรมราชทัณฑ์

(๑) ขั้นตอนการดำเนินงานแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้
 ขั้นตอนที่ ๑ การเลือกกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนที่ ๒ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อรับการแก้ไข ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการตาม โปรแกรมหรือขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟู ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินผล

(๒) หลักสูตรโปรแกรมการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ผู้กระทำความผิด ได้กำหนดให้มีหลักสูตรการจัด โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิดหรือ “โปรแกรมเฉพาะมีทั้งสิ้น ๙ โปรแกรม

๒.๓.๒ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนการดำเนินงานแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่กระบวนการรับตัวเด็ก กระบวนการจำแนกและจัดทำแผนการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม และกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

๒.๔ กระบวนการติดตามหลังปล่อย

๒.๔.๑ รูปแบบการติดตามหลังปล่อยเมื่อครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาศาลในการดำเนินการติดตามดูแลผู้ต้องราชทัณฑ์ที่ได้รับการปล่อยตัว จะมีการทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังหลังพ้นโทษกับหน่วยงานภายนอก โดยกรมราชทัณฑ์มีศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE: Center for Assistance to Reintegration and Employment) ให้บริการและช่วยเหลือผู้ต้องขัง ผู้พ้นโทษ และญาติในด้านการมีงานทำเพื่อรองรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษ

๒.๔.๒ รูปแบบการติดตามหลังปล่อยแบบมีเงื่อนไข กำหนดให้ดำเนินการส่งต่อผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวให้กับสำนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ที่ผู้ต้องขังมีภูมิลำเนาเพื่อสำนักงานคุมประพฤติในฐานะหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับช่วงต่อดูแลติดตามสอดส่องผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวให้ปฏิบัติตนภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติ

๒.๔.๓ รูปแบบการติดตามผู้ต้องขังที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัว การช่วยเหลือผู้ต้องขังที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัวปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ทางกรมราชทัณฑ์ได้ทำการสอบถามและให้ผู้ต้องขังลงชื่อยินยอม

๒.๔.๔ การติดตามเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเมื่อได้รับการปล่อยตัว ตามพระราชบัญญัติการบริหารการ แก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๖ ที่ระบุให้สถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมต้อง จัดให้มีการติดตามผลการปฏิบัติตัวของเด็กและเยาวชน

๒.๕ สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติมาตรการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้

ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

ความเป็นมา

๑) คดีอาชญากรรมอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญที่ลงมือโดยผู้พันโทษ หรือที่เรียกว่าการก่อเหตุซ้ำซาก
๒) ปัญหา/ข้อจำกัดที่ยังไม่มีกฎหมายที่ใช้ในการควบคุม สอดส่อง และติดตามผู้พันโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้พันโทษกลับมาก่อเหตุซ้ำ ประชาชนจึงขาดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม และการบังคับใช้กฎหมาย

เป้าหมาย

ปรับปรุงกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบป้องกันอาชญากรรมด้วยการแก้ไขฟื้นฟูและเฝ้าระวัง และเพื่อทำให้สังคมรู้สึกปลอดภัยจากบุคคลอันตรายมากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัยตามหลักสากล

หลักการ/สาระสำคัญ

การมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการพิเศษในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำใช้บังคับกับผู้ทำ ความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง

แนวคิดสำคัญ

๑) เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำผิดที่อาจเกิดขึ้นซ้ำอีก
๒) เพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด รวมถึงการเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมสะเทือนขวัญ
๓) คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งตามกฎหมาย เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการป้องกันสังคม และการคุ้มครองสิทธิอย่างเหมาะสม

ต้นแบบกฎหมาย ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และ สหรัฐอเมริกา

วันใช้บังคับ : ประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้กระทำผิด ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) เพศ (๒) ชีวิตและร่างกาย และ (๓) เรียกค่าไถ่ (คดีฆาตกรรม ช่มชู้กระทำชำเรา ทำความผิดทางเพศ กับเด็ก ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย ทำร้ายได้รับอันตรายสาหัส และเรียกค่าไถ่) เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ๑๒ มาตรา

คณะกรรมการ

- คณะกรรมการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ
- คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการ ป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

หน่วยงาน

- หน่วยงานหลัก: กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม
- หน่วยงานร่วมดำเนินการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรการ

- ๑) มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและมาตรการทางการแพทย์ ใช้ระหว่างรับโทษในเรือนจำ
- ๒) มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ ๑๐ ปี

- (๑) ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด
- (๒) ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด
- (๓) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (๔) ห้ามออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล
- (๕) ห้ามก่อให้เกิดอันตรายต่อละแวกชุมชนที่ตนพักอาศัย
- (๖) ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด
- (๗) ให้พักอาศัยในสถานบำบัดที่กำหนดหรือให้ไปอยู่ภายใต้การดูแลในสถานบำบัดภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งได้รับการรับรองโดยกระทรวงสาธารณสุขตามที่ศาลเห็นสมควร
- (๘) ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือผู้ดูแลสถานที่พักอาศัยหรือสถานบำบัด
- (๙) ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือได้รับการเยี่ยมจากพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่อื่นตามระยะเวลาที่กำหนด
- (๑๐) ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์หรือมาพบหรือรับการตรวจรักษาจากแพทย์หรือบุคคลอื่นใดตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด
- (๑๑) ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด
- (๑๒) ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบถึงการเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือการเปลี่ยนงาน
- (๑๓) ให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง ศาลอาจกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ
 - ๓) มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ๓ ปี
 - ๔) การคุมขังฉุกเฉิน ๗ ปี
 ซึ่งทุกมาตรการรวมกันต้องไม่เกิน ๑๐ ปี

๒.๖ กระบวนการและมาตรการตามพระราชบัญญัติมาตรการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ (JSOC) (ชัตติยา รัตติกาล, ๒๕๖๖)

๑) ผู้กระทำความผิดก่อเหตุ - ศาลมีคำพิพากษา

๑.๑) ตำรวจ

- พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ
- ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี
- ส่งตัวผู้กระทำความผิดไปตรวจสุขภาพจิต(กรณีร้องขอ/มีข้อต่อสู้เรื่องสุขภาพจิต)
- มีคำร้องฝากขังต่อศาลในระหว่างสอบสวน(กรณีไม่ได้รับการประกันตัวในชั้นสอบสวน)
- ทำสำนวนการสอบสวนส่งพนักงานอัยการ

๑.๒) พนักงานอัยการ ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟู

๑.๓) ศาล ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟู

๑.๔) แพทย์ ดำเนินการใช้มาตรการทางการแพทย์ที่ศาลมีคำสั่งตาม ม.๑๙ (๑) โดย ผู้

ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อย ๒ คน ประกอบด้วย (๑) จิตแพทย์ ๑ คน และ (๒) แพทย์อายุรศาสตร์ ๑ คน หากแพทย์เห็นว่าต้องใช้เวลา/วิธีการอื่น ให้ทำได้เฉพาะผู้กระทำความผิดยินยอมหรือมีกฎหมายบัญญัติเป็นอย่างอื่น จากนั้น ส่งผลการใช้มาตรการทางการแพทย์ให้กรมราชทัณฑ์

๒) ผู้กระทำความผิดรับโทษอยู่ในเรือนจำ

๒.๑) ราชทัณฑ์

- ดำเนินการตามที่ศาลสั่งใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูฯ
- รับผลการใช้มาตรการทางการแพทย์ เพื่อประกอบการพิจารณาโทษ พักโทษ หรือประโยชน์อื่นใดของผู้กระทำผิด

- จัดทำรายงานจำแนกของนักโทษเด็ดขาดรายบุคคล ส่งคณะกรรมการ ม.๑๖

ราชทัณฑ์จะมีการการแบ่งกลุ่ม และดำเนินการตามแนวทางแต่ละกลุ่มของนักโทษเด็ดขาดตามมาตรา ๓ โดยตามมาตรา ๒๓ ต้องมีกระบวนการที่ต้องดำเนินการกับนักโทษเด็ดขาดตามมาตรา ๓ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มที่มีตัวอยู่ก่อน พ.ร.บ.มีผลบังคับใช้ และ ๒) กลุ่มเข้าใหม่ (แรกรับ) หลัง พ.ร.บ. มีผลบังคับใช้ตั้งนั้น เพื่อให้เรือนจำมีแนวทางปฏิบัติต่อนักโทษเด็ดขาดตามมาตรา ๓ ทั้งสองกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมราชทัณฑ์จึงให้เรือนจำปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) นักโทษเด็ดขาดตามมาตรา ๓ ที่มีตัวอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานก่อนพระราชบัญญัติฯ มีผลบังคับใช้ (มีตัวอยู่ก่อน ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖) ให้ดำเนินการต่อไปนี้

(๑.๑) จำแนกลักษณะผู้ต้องขังซ้ำ(ตามปกติ) ด้วยแบบ จน.๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) พร้อมนำเข้าสู่ข้อมูลแบบ จน.๑ ดังกล่าวเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ให้เรียบร้อย ทั้งนี้ หากมีการจัดทำ แบบ จน.๑ ดังกล่าว และนำเข้าสู่ข้อมูลอยู่ในระบบฐานข้อมูลฯ แล้ว ให้ทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ให้มากที่สุด

(๑.๒) ให้นำนักโทษเด็ดขาดเข้าคณะทำงานจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังประจำเรือนจำ เพื่อร่วมพิจารณาว่านักโทษเด็ดขาดรายดังกล่าว ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมนิสัยตามลักษณะแห่งคดี ครบถ้วนหรือไม่ และพิจารณาถึงความพร้อมในการกลับไปสู่สังคม ได้อย่างปกติหรือไม่ ถ้าครบถ้วนและมีความพร้อม ให้ดำเนินการขั้นตอนต่อไป เมื่อจะใกล้ปล่อยตัวพ้นโทษ หากยังไม่ครบถ้วนหรือไม่ ยังไม่มีความพร้อม ให้พิจารณากำหนดแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เป็นรายบุคคล (Sentence Plan) ใหม่ ให้สอดคล้องกับลักษณะความผิดของคดีและดำเนินการต่อไปจนกว่าจะใกล้ปล่อยตัวพ้นโทษ

(๑.๓) เมื่อใกล้ปล่อยตัวพ้นโทษในระยะ ๒ ปี ให้ดำเนินการจัดทำรายงาน จำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาด ตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. และข้อ ๓ ของกฎกระทรวงมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาด ภายหลังพ้นโทษฯ (รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาดปรากฏตามข้อ ๓) และรวบรวมเอกสาร ประกอบต่างๆ (รายละเอียดปรากฏตามข้อ ๔) พร้อมทั้งนำเข้าสู่ประชุม คณะทำงานประจำเรือนจำ (คณะทำงานใหม่ตามกฎกระทรวงฯ รายละเอียดปรากฏตามข้อ ๕) และรายงานกรมราชทัณฑ์

(๒) นักโทษเด็ดขาดตามมาตรา ๓ ที่เข้าใหม่ (แรกรับ) หลังพระราชบัญญัติฯ มีผลบังคับใช้ (เข้าใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป) ให้ดำเนินการตรวจสอบว่า ศาลได้สั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดซ้ำ (มาตรา ๑๙) แก่นักโทษเด็ดขาดหรือไม่

(๒.๑) ถ้าศาลสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูฯ ให้ดำเนินการตามแนวทางของกองบริการทางการแพทย์หรือกองพัฒนาพฤติกรรมนิสัยตามที่กำหนดด้วย และให้ดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังตามกฎหมายว่าด้วย ราชทัณฑ์ (ตามปกติ) ด้วยแบบ จน.๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) และเครื่องมือจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอื่น รวมถึงแบบประเมินที่เกี่ยวข้อง พร้อมนำเข้าสู่ข้อมูลแบบต่างๆ ดังกล่าวเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ให้เรียบร้อย และให้นำนักโทษเด็ดขาดเข้าคณะทำงาน จำแนกลักษณะของผู้ต้องขังประจำเรือนจำ เพื่อร่วมกันกำหนดแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล (Sentence Plan) ให้สอดคล้องกับมาตรการแก้ไขฟื้นฟูฯ ที่ศาลกำหนด และให้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เมื่อดำเนินการตามที่วางแผนไว้ครบแล้ว ให้ดำเนินการรายงานผลการบำบัดรักษาให้อัยการรับทราบอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง (ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการแก้ไขฟื้นฟูฯ เป็นผู้รายงาน) และนำผลการบำบัด รักษาไปเก็บรวบรวมไว้ในทะเบียนประวัติผู้ต้องขังหรือแฟ้มจำแนกฯ

(แฟ้มขมพู่) ด้วย จากนั้นให้มีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังซ้ำ เพื่อวางแผนการปฏิบัติฯ ใหม่ ให้สอดคล้องกับมาตรการแก้ไขฟื้นฟูฯ ที่ศาลกำหนดและดำเนินการต่อไปจนกว่าจะใกล้ปล่อยตัวพ้นโทษ และเมื่อใกล้ปล่อยตัวพ้นโทษในระยะ ๒ ปี ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ (๑.๓)

(๒.๒) ถ้าศาลไม่ได้สั่งใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูฯ ให้ดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ (ตามปกติ) ด้วยแบบ จน.๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) และเครื่องมือจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังอื่น รวมถึงแบบประเมินที่เกี่ยวข้อง พร้อมนำเข้าสู่ข้อมูลแบบต่างๆ ดังกล่าว เข้าสู่ระบบฐานข้อมูล ผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ให้เรียบร้อย และให้นำนักโทษเด็ดขาดเข้าคณะทำงานจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังประจำ เรือนจำ เพื่อร่วมกันกำหนดแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล (Sentence Plan) ให้สอดคล้องกับลักษณะ แห่งคดีและให้ดำเนินการ ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เมื่อดำเนินตามที่วางแผนไว้ครบแล้ว ให้มีการจำแนกลักษณะ ผู้ต้องขังซ้ำ โดยสามารถดำเนินการเช่นเดียวกับ ข้อ (๑.๑) – (๑.๓) ได้

๒.๒) คณะกรรมการ ม.๑๖ พิจารณากำหนดมาตรการภายหลังพ้นโทษ (เฝ้าระวัง, คุมขัง, เฝ้า ระวัง+กุมขัง)

๒.๓) พนักงานอัยการ ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด เพื่อมีคำสั่งกำหนด มาตรการภายหลังพ้นโทษ

๒.๔) ศาล ศาลสั่งใช้มาตรการภายหลังพ้นโทษ

๓) ผู้กระทำผิดพ้นโทษ

๓.๑) มาตรการเฝ้าระวัง มี ๑๓ มาตรการ ศาลอาจสั่งใช้มาตรการเดียว/หลายมาตรการก็ได้ ตามมาตรา ๒๒ กำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี ดำเนินการโดยกรมคุมประพฤติ ทั้งนี้เกี่ยวกับกับกระทรวงสาธารณสุข ด้วย โดยมาตรา ๒๒ (๗) ให้พักอาศัยในสถานบำบัดที่กำหนด หรือภายใต้การดูแลในสถานบำบัดของหน่วยงาน ต่างๆ ที่ได้รับการรับรองโดยกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๒๒ (๑๐) ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ หรือมาพบ/รับการตรวจรักษาจากแพทย์หรือ บุคคลอื่นใดตามที่ศาลหรือนักงานคุมประพฤติกำหนด

๓.๒) มาตรการคุมขัง

ไม่เกิน ๓ ปี ดำเนินการโดยกรมราชทัณฑ์

๓.๓) มาตรการคุมขังร่วมกับมาตรการเฝ้าระวัง

๓. วิธีการศึกษา การวิเคราะห์วิพากษ์เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา

๓.๑ วิธีการศึกษา

๓.๑.๑ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับข้อเท็จจริง สถานการณ์ สภาพปัญหา และแนวทางการ ป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำใน ความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๑.๒ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๑.๓ ระดมความคิดเห็นเพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการป้องกันการกระทำผิด ซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือ ที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๒ วิเคราะห์/วิพากษ์เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์และวิพากษ์เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา อันได้แก่ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพของการป้องกันกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ประเมินความเสี่ยงผู้กระทำผิดซ้ำและจำแนกกลุ่มผู้พ้นโทษ

ประเมินความเสี่ยงผู้กระทำผิดซ้ำ (Risk Assessment) เพื่อจำแนกผู้ต้องขังที่กำลังจะเป็นผู้พ้นโทษออกเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสีเขียว กลุ่มสีเหลือง และกลุ่มสีแดง โดยแต่ละกลุ่มจะมีแนวทางการติดตามเฝ้าระวัง การรับรองสิทธิ และการให้เงินทุนประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ตามตารางที่ ๓ การจำแนกกลุ่มผู้พ้นโทษและแนวทางการติดตามและบำบัดฟื้นฟู โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มสีเขียว เป็นกลุ่มผู้พ้นโทษในลักษณะดี โดยมีการออกไปรับรองความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ รวมถึงมีเงินทุนในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้พ้นโทษในกลุ่มนี้ และจะมีการกำหนดการรายงานตัวทุก ๖ เดือนต่อครั้ง (ปีละ ๒ ครั้ง) ผ่านทาง Line Application โดยมีระยะเวลาในการรายงานตัว ๓ ปี หรือตามที่ศาลสั่ง

๒) กลุ่มสีเหลือง เป็นกลุ่มผู้พ้นโทษในลักษณะต้องเฝ้าระวัง โดยมีการออกไปรับรองการฝึกอาชีพ และมีการกำหนดการรายงานตัวทุก ๓ เดือนต่อครั้ง (ปีละ ๔ ครั้ง) ผ่านทาง Line Application สลับกับการรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ โดยมีระยะเวลาในการรายงานตัว ๓ ปี หรือตามที่ศาลสั่ง

๓) กลุ่มสีแดง เป็นกลุ่มผู้พ้นโทษในลักษณะที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ โดยมีการออกไปรับรองการฝึกอาชีพ และมีการกำหนดการรายงานตัวทุกเดือน เป็นเวลา ๑๐ ปี หรือตามที่ศาลสั่ง รวมทั้งให้มีการติดตามและเฝ้าระวังโดยตำรวจหรือพนักงานปกครอง ตลอดจนให้มีมาตรการทางการแพทย์ในการบำบัดทางจิต

ตารางที่ ๓ การจำแนกกลุ่มผู้พ้นโทษและแนวทางการติดตามและบำบัดฟื้นฟู

กลุ่ม	ไปรับรองความประพฤติ	ไปรับรองการฝึกอาชีพ	เงินทุนประกอบอาชีพ	การรายงานตัว		เฝ้าระวัง (ตำรวจ/พนักงานปกครอง)	บำบัดทางจิต
				ทาง Line App	ต่อพนักงานคุมประพฤติ		
สีเขียว	✓	✓	✓	- รายงาน ๖ เดือน/ครั้ง (๒ ครั้งต่อปี) - ระยะเวลาในการรายงานตัว ๓ ปี หรือตามที่ศาลสั่ง	-	-	-
สีเหลือง	-	✓	-	- รายงาน ๓ เดือน/ครั้ง (๔ ครั้งต่อปี โดยสลับการรายงานตัวทางไลน์และการรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ) - ระยะเวลาในการรายงานตัว ๓ ปี หรือตามที่ศาลสั่ง	-	-	-
สีแดง	-	✓	-	-	- รายงานทุกเดือน - ระยะเวลาในการรายงานตัว ๑๐ ปี หรือตามที่ศาลสั่ง	✓	✓

๒. การจัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินความเสี่ยงผู้พันโทษในพื้นที่

จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินความเสี่ยงผู้พันโทษในพื้นที่ โดยมีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ โครงสร้างคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย

- (๑) ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด เป็นประธานคณะกรรมการ
- (๒) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นกรรมการ
- (๓) ผู้แทนเรือนจำกลาง/เรือนจำจังหวัด เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้แทนพนักงานปกครอง/ตำรวจ เป็นกรรมการ
- (๕) ผู้แทนกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อปท. เป็นกรรมการ
- (๖) ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่ เป็นกรรมการ

๒.๒ อำนาจหน้าที่ เพื่อติดตามผู้พันโทษ รวมถึงประเมินผลผู้พันโทษในแต่ละกลุ่มสี ว่าผู้พันโทษแต่ละคนที่ยังคงอยู่ในกลุ่มสีเดิมหรือจำเป็นต้องเปลี่ยนกลุ่ม แล้วแต่กรณี

๓. ระบบแจ้งเตือนจากกำไล EM ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเหยื่อหรือผู้เสียหาย

๓.๑ กรณีเมื่อผู้พันโทษเข้าใกล้เหยื่อหรือผู้เสียหายให้สามารถแจ้งเตือนไปยังเหยื่อหรือผู้เสียหายนั้นผ่าน Application ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมจากเหยื่อหรือผู้เสียหายดังกล่าว และเมื่อยินยอมแล้วก็สามารถที่จะยกเลิกเมื่อใดก็ได้

๓.๒ ให้มีการแจ้งเตือนไปยังพนักงานปกครอง/ตำรวจในพื้นที่ ผ่าน Application หรือระบบแจ้งเตือนของแต่ละหน่วยงาน

ส่วนที่ ๓

บทสรุปและขอเสนอแนะ

๓.๑ บทสรุป

จากการศึกษา “นวัตกรรมการป้องกันอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศ” มีบทสรุปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ โดยมีการกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องค้ำสั่งดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ยังมีข้อเรื่องที่จะกระทำได้ง่าย เนื่องจากเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับใหม่ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์เป็นรายบุคคล พร้อมความเห็นเสนอคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำว่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรเสนอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษด้วยวิธีการและระยะเวลาอย่างไร

๒. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตามพระราชบัญญัติมาตรการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบด้วย

๒.๑ การประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดกลุ่มผู้พ้นโทษก่อนปล่อยตัวตามสี่สัญญาณไฟจราจร ได้แก่ กลุ่มสีเขียว กลุ่มสีเหลือง และกลุ่มสีแดง โดยมีการแจ้งหลักเกณฑ์ของแต่ละกลุ่มสีซึ่งจะได้รับการรับรองสิทธิที่แตกต่างกันให้แก่ ผู้จะพ้นโทษทราบล่วงหน้า เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาพฤติกรรมในระหว่างถูกคุมขัง และมีมาตรการทางการแพทย์ในการคัดกรองผู้ต้องขังในการจัดกลุ่มให้มีความเหมาะสม

๒.๒ จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อติดตามและประเมินความเสี่ยงของผู้พ้นโทษหลังปล่อยในพื้นที่ โดยการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและความมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่

๒.๓ สำหรับผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ก็จะมีมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ได้แก่ การจัดให้มีระบบการแจ้งเตือนจากกำไลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring หรือ EM) ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหาย เมื่อผู้พ้นโทษเข้าใกล้ผู้เสียหายภายในระยะเขตที่กำหนด โดยเป็นสิทธิของผู้เสียหายในการแสดงความประสงค์จะให้มีการแจ้งเตือนมายังตนหรือไม่ก็ได้ หรือเมื่อแสดงความประสงค์แล้วสามารถยกเลิกความประสงค์เมื่อใดก็ได้ รวมทั้งจัดให้มีระบบการแจ้งเตือนไปยังเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ อันเป็นการสร้างสมดุลในการใช้ชีวิตตามปกติสุข ให้สังคมมีความมั่นคงปลอดภัยและไม่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เพิ่มประสิทธิภาพแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศตามพระราชบัญญัติมาตรการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๒ ข้อเสนอแนะ

๑) พัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ที่เป็นมาตรฐานสากล มีความน่าเชื่อถือ สามารถประมวลผลออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอในการทำนายการกระทำผิดซ้ำในอนาคตได้ และสามารถนำไปใช้ได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้พันโทฯหลังจากนำนวัตกรรมการป้องกันอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงแนวทางหรือมาตรการการติดตามและบำบัดฟื้นฟู ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการจำแนกผู้พันโทฯ (กลุ่มสีเขียว เหลือง แดง) เพื่อสร้างสมดุลชีวิตของผู้พันโทฯและผู้เสียหายให้ใช้ชีวิตได้ตามปกติสุข และไม่กระทบต่อหลักการสิทธิมนุษยชน

๓) ศึกษาวิจัยในการใช้มาตรการตามมาตรา ๒๑ ตามพระราชบัญญัติมาตรการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

๔) การนำมาตรการ “การคุมขังฉุกเฉิน” มาใช้กรณีหากไม่มามีรายงานตัวหรือหลบหนีให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ดำเนินการคุมขังฉุกเฉิน

๕) ศึกษาวิจัยในการนำ AI มาใช้ในการประเมินพฤติกรรมผู้ต้องขังและผู้พันโทฯ เพื่อเป็นตัวช่วยในการจำแนกผู้ต้องขังหรือผู้พันโทฯให้สอดคล้องกับกลุ่มสีเขียว เหลือง แดง ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี โดยใช้บุคลากรเท่าที่จำเป็น

สวนที่ ๔

บรรณานุกรม

กรมราชทัณฑ์. (๒๕๖๖). สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศของกรมราชทัณฑ์ในปัจจุบัน. (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖). สืบค้นจาก <http://www.correct.go.th/recstats/index.php>

กรมราชทัณฑ์. (๒๕๖๖). สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ ประเภทคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ. (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๖). สืบค้นจาก <http://www.correct.go.th/recstats/index.php>

ชัตติยา รัตนดิลก. (๒๕๖๖). พระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕. การอบรมหลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม (Crime Prevention) รุ่นที่ ๖.

พระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕. (๒๕๖๕ ตุลาคม ๒๕) ราชกิจจานุเบกษา.

ส่วนที่ ๕

กิตติกรรมประกาศ

กลุ่มกาสะลอง ในนามของคณะผู้จัดทำขอขอบคุณสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ที่ดำเนินการจัดการฝึกอบรมในหลักสูตร “การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความยุติธรรมในสังคม” หรือ Crime Prevention รุ่นที่ ๖ โดยมุ่งเน้นให้การปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างบูรณาการ มีการประสานความร่วมมือ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นเอกภาพ เพื่อการปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ตลอดจนขอขอบคุณพันตำรวจโท พงษ์ธร ธีญญสิริ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายชัยวัฒน์ ร้างเล็ก รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม และ นายชาติรี จันทร์เพ็ญ รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรมและรักษาการผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เป็นอย่างสูงยิ่ง ที่ให้การต้อนรับและดูแลกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและทีมงานทุกๆ ท่าน ที่สนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้กับคณะผู้จัดทำมาตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

สุดท้ายนี้ การจัดเอกสารวิชาการ (Concept Paper) กิจกรรมถอดบทเรียนนี้ คงมีอาจสำเร็จจุลวงลง ได้หากขาดท่านวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้ความรู้กับบรรดาผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตร “การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวย ความยุติธรรมในสังคม” หรือ Crime Prevention รุ่นที่ ๖ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ พันตำรวจโท ดร.สืบสกุล เข้มทอง และทีมอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน สำหรับ องค์ความรู้ในกิจกรรมการถอดบทเรียนตลอดหลักสูตร ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำรายงานทาง วิชาการ ตลอดจนการนำเสนอผลงานในรูปแบบของ One Concept Paper จนเสร็จสิ้นได้เป็นอย่างดี

กลุ่มกาสะลอง

สวนที่ ๒

ภาคผนวก

๑. พระราชบัญญัติมาตรการการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕
๓. เอกสารนำเสนอในรูปแบบ One concept paper

พระราชบัญญัติ

มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ
ในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง
พ.ศ. ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิด
เกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อใช้เป็นบทบัญญัติในการป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรม สร้างความปลอดภัยให้สังคม
แก้ไขปัญหาและลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไข
ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๓ ทวิ มาตรา ๒๘๔ มาตรา ๒๘๘ มาตรา ๒๘๙ มาตรา ๒๙๐ มาตรา ๒๙๗ มาตรา ๒๙๘ และมาตรา ๓๑๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ในกรณีศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามมาตราหนึ่งมาตราใดตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง แม้ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษในความผิดอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในวรรคหนึ่งก็ตาม ก็ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับด้วย

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตราหนึ่ง มาตราใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คุมขัง” หมายความว่า การควบคุมนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหรือผู้ถูกเฝ้าระวังไว้ในเขตกำหนดเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมคุมประพฤติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอัยการสูงสุด รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน

ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวง และอัยการสูงสุดมีอำนาจออกข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน ข้อบังคับและกฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านกฎหมาย ด้านอาชญาวิทยา ด้านทัณฑวิทยา ด้านการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา ด้านจิตเวชศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันการกระทำคามผิดซ้ำจำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคุมประพฤติ จำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์แต่งตั้งข้าราชการในกรมราชทัณฑ์ จำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๔) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เว้นแต่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ
- (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙

(๔) รัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่ง เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ รวมทั้งพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา

(๒) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ กรมคุมประพฤติ และกรมราชทัณฑ์ในการออกระเบียบหรือปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและองค์กรต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงานป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของคณะกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ และอนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๒

คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

มาตรา ๑๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ” ประกอบด้วยรองปลัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ โดยให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคุมประพฤติ เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคน

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณากำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๗

(๒) พิจารณากำหนดมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๔

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำหรือตามที่คณะกรรมการหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๘ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำโดยอนุโลม

หมวด ๓
มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

มาตรา ๑๙ ในคดีที่มีการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ในระหว่างรับโทษจำคุกเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำ โดยจะขอรวมกันไปในการฟ้องคดีดังกล่าว หรือก่อนศาลมีคำพิพากษาก็ได้

มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้แก่

(๑) มาตรการทางการแพทย์

(๒) มาตรการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวงโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ
การมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่ง
การกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด ภาวะแห่งจิต นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความ
ผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ และการแก้ไขฟื้นฟู
ผู้กระทำความผิด

ในการไต่สวนศาลอาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการเพื่อประกอบการพิจารณา
รับฟังคำคัดค้านของผู้กระทำความผิด หรือมีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจ
ตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติก็ได้

ให้ศาลระบุเหตุผลในการออกคำสั่งพร้อมทั้งคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดไว้
ในคำพิพากษาและให้ระบุคำสั่งไว้ในหมายจำคุกด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกคำสั่งของศาล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธาน
ศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

มาตรา ๒๐ ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามคำสั่งของศาล และ
จัดทำรายงานผลของการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อพนักงานอัยการ
อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง หากพนักงานอัยการเห็นสมควรอาจร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือ
ยกเลิกมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้

มาตรา ๒๑ มาตรการทางการแพทย์ที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๙ (๑) ให้ดำเนินการ
โดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อยสองคนซึ่งมีความเห็นพ้องต้องกัน ทั้งนี้ ต้องเป็นแพทย์

ผู้เชี่ยวชาญในสาขาจิตเวชศาสตร์และสาขาอายุรศาสตร์อย่างน้อยสาขาละหนึ่งคน หากผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าจำเป็นต้องมีการใช้ยาหรือด้วยวิธีการรูปแบบอื่น ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อผู้กระทำความผิดยินยอม เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ให้กรมราชทัณฑ์นำผลของการใช้มาตรการทางการแพทย์ตามวรรคหนึ่ง มาใช้เป็นเงื่อนไขประกอบการพิจารณาลดโทษ พักการลงโทษ หรือให้ประโยชน์อื่นใดอันเป็นผลให้ผู้กระทำความผิดได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดในคำพิพากษาตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้มาตรการทางการแพทย์ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวงโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

หมวด ๔

มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ

มาตรา ๒๒ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ จะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามที่พนักงานอัยการร้องขอโดยกำหนดมาตรการเดียวหรือหลายมาตรการตามควรแก่กรณีก็ได้

มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ได้แก่

- (๑) ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด
- (๒) ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด
- (๓) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (๔) ห้ามออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล
- (๕) ห้ามก่อให้เกิดอันตรายต่อละแวกชุมชนที่ตนพักอาศัย
- (๖) ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด
- (๗) ให้พักอาศัยในสถานบำบัดที่กำหนดหรือให้ไปอยู่ภายใต้การดูแลในสถานบำบัดภายใต้

การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งได้รับการรับรองโดยกระทรวงสาธารณสุขตามที่ศาลเห็นสมควร

(๘) ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือผู้ดูแลสถานที่พักอาศัยหรือสถานบำบัด

(๙) ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือได้รับการเยี่ยมจากพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่อื่นตามระยะเวลาที่กำหนด

(๑๐) ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ หรือมาพบหรือรับการตรวจรักษาจากแพทย์หรือบุคคลอื่นใด ตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด

(๑๑) ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติ กำหนด

(๑๒) ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบถึงการเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือการเปลี่ยนงาน

(๑๓) ให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง

ศาลอาจกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการตามที่เหมาะสมแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ

การมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด ภาวะแห่งจิต นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และความได้สัดส่วนของการใช้มาตรการที่ต้องกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องถูกบังคับด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

มาตรา ๒๓ ก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้กรมราชทัณฑ์จัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์เป็นรายบุคคล พร้อมทั้งความเห็นว่่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ แก่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้น รวมทั้งกำหนดวิธีการและระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

เมื่อคณะกรรมการพิจารณา กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ กับนักโทษเด็ดขาดผู้ใดแล้ว ให้เสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการภายในเวลาอันสมควรก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณาและจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ เมื่อได้รับรายงานและความเห็นแล้ว หากพนักงานอัยการเห็นสมควรให้ใช้มาตรการการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่เรือนจำหรือสถานที่คุมขังของนักโทษเด็ดขาดก่อนการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดเพื่อมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าว

คำร้องตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยคำขอที่มีข้อเสนอและเงื่อนไข ตลอดจนระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ เพื่อประกอบการพิจารณาของศาลในการมีคำสั่งตามมาตรการหนึ่งมาตรการใดที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ วรรคสอง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยข้อบังคับของอัยการสูงสุด

มาตรา ๒๕ เมื่อศาลได้รับคำร้องตามมาตรา ๒๔ ให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่งโดยให้ส่งสำเนาคำร้องให้นักโทษเด็ดขาดเพื่อทราบวันไต่สวนและสิทธิในการให้ถ้อยคำด้วยและเรียกนักโทษเด็ดขาดมาให้ถ้อยคำ

ให้ศาลถามนักโทษเด็ดขาดว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

หากครบกำหนดที่กรมราชทัณฑ์ต้องปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดแล้ว แต่ศาลยังไม่ได้ไต่สวนคำร้องหรือมีคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอ ให้กรมราชทัณฑ์ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดไป ทั้งนี้ในการไต่สวนให้ศาลมีอำนาจเรียกนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการปล่อยตัวมาให้ถ้อยคำประกอบการไต่สวนด้วย

มาตรา ๒๖ ให้พนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามคำสั่งของศาล โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานการสืบเสาะและพินิจ และการคุมความประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤตินำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากผู้ถูกเฝ้าระวังไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดโดยคำสั่งศาล ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตรวจสอบถึงเหตุดังกล่าวและแก้ไข

เมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๒ และในทุกรอบหกเดือนให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเสนอศาล หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้กรมคุมประพฤติจัดทำฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่พฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของผู้ถูกเฝ้าระวังได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อพนักงานอัยการหรือผู้ถูกเฝ้าระวังร้องขอหรือศาลเห็นเอง ศาลอาจสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษบางมาตรการหรือทุกมาตรการก็ได้ และเมื่อมีคำสั่งอย่างใดแล้ว ให้ศาลแจ้งให้ผู้ถูกเฝ้าระวังและผู้เกี่ยวข้องทราบ

การยื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการโดยพนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานพฤติการณ์ดังกล่าว และความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการ

หมวด ๕

มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ

มาตรา ๒๘ ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอ หากศาลเห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้

มาตรา ๒๙ ในการจัดทำรายงานการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง หากคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษกับนักโทษเด็ดขาดรายใดเพื่อมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้คณะกรรมการดังกล่าวเสนอรายงานพร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยให้นำมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๓ ร่วมกับกำหนดยุทธศาสตร์การคุมขังต่อเนื่องกันไป

ให้คณะกรรมการดังกล่าวเสนอรายงานพร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้นำมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๐ ในระหว่างการดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังจากพ้นโทษตามมาตรา ๒๒ หากมีเหตุที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการคุมขังภายหลังจากพ้นโทษตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ถูกเฝ้าระวังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังจากพ้นโทษ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังจากพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

พนักงานคุมประพฤติอาจเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาหรือพนักงานอัยการเห็นสมควรอาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังจากพ้นโทษร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังจากพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๑ เมื่อศาลได้รับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ให้ศาลไต่สวนคำร้องโดยให้นำมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในวันไต่สวนถ้าผู้ถูกเฝ้าระวังไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีเหตุอันสมควรจงใจไม่รับหมายเรียก ได้หลบหนีไปหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะหลบหนี ให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับเพื่อดำเนินการต่อไป และให้นำมาตรา ๓๘ วรรคสอง เรื่องการควบคุมตัวผู้ถูกจับมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังจากพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ

ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังจากพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้น

ไปกระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันพ้นโทษ หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ

มาตรา ๓๓ ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังโดยมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาในครั้งนี้อย่างต่อเนื่องกันแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าคำสั่งการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของศาลสิ้นสุดลง

ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังโดยมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังดังกล่าวต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาในครั้งนี้อย่างต่อเนื่องกันแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ

มาตรา ๓๔ ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษและให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ใดถูกคำสั่งให้คุมขังภายหลังพ้นโทษ ให้กรมราชทัณฑ์คุมขังไว้ในสถานที่คุมขังที่มีค่าใช้จ่าย และจะปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ในกรณีที่พฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป หรือเมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่เริ่มมีการคุมขังภายหลังพ้นโทษและในทุกรอบหกเดือน ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไข

เพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือเปลี่ยนคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษเป็นคำสั่งเฝ้าระวังแทนก็ได้

มาตรา ๓๕ เมื่อศาลได้มีคำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวัง ถ้าผู้นั้นยังมีได้รับการคุมขังกี่ดีหรือได้รับการคุมขังแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้าพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนีระหว่างเวลาที่ต้องคุมขัง เป็นอันล่วงเลยการคุมขัง จะคุมขังผู้นั้นไม่ได้

มาตรา ๓๖ ก่อนครบกำหนดเวลาคุมขังภายหลังพ้นโทษ หากศาลไม่ได้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษต่อเนื่องจากการคุมขังตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๓ วรรคสอง พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาลก่อนครบกำหนดการคุมขังเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกคุมขังเมื่อครบกำหนดการคุมขังได้ แต่ศาลอาจมีคำสั่งดังกล่าวภายหลังครบกำหนดการคุมขังก็ได้ และให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

การคุมขังฉุกเฉิน

มาตรา ๓๗ กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และมีเหตุฉุกเฉิน หากไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าวได้ เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ศาลอาจสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง

มาตรา ๓๘ ถ้าปรากฏเหตุตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวังขอให้ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน

ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ถูกเฝ้าระวังตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ห้ามควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังแล้ว ให้กรมราชทัณฑ์นำตัวผู้ถูกเฝ้าระวังไปคุมขังฉุกเฉินตามคำสั่งศาล

ต่อไป กรณีเช่นว่านี้ไม่ทำให้คำสั่งตามมาตราการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษสิ้นผลไป และให้ดำเนินการตามมาตราการเฝ้าระวังดังกล่าวต่อไปภายหลังพ้นจากการคุมขังฉุกเฉิน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๙ ให้ศาลพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการโดยเร็ว ถ้าเป็นที่พอใจว่ากรณีมีเหตุตามที่บัญญัติในมาตรา ๓๗ ให้ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้

ผู้ถูกเฝ้าระวังอาจยื่นคำร้องขอฝ่ายเดียวเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย ถ้าศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

มาตรา ๔๐ ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ เมื่อศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้มีการเสนอความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษที่ศาลมีคำสั่งตามหมวด ๔ หรือเพื่อเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามหมวด ๕ เพื่อป้องกันผู้ถูกคุมขังฉุกเฉินกระทำความผิดซ้ำ

หมวด ๗

การอุทธรณ์

มาตรา ๔๒ คำสั่งศาลตามหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด หมวด ๔ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ และหมวด ๕ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของพนักงานอัยการ ให้เป็นที่สุด ส่วนคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอให้อุทธรณ์ได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง

การยื่นอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของศาลชั้นต้น

คำสั่งศาลชั้นอุทธรณ์ ให้เป็นที่สุด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๓ ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล และกรณีที่จะมีการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากผู้กระทำความผิดอาญาบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำความผิดทางเพศกับเด็ก การฆาตกรรม การทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้รับอันตรายสาหัส รวมทั้งการนำตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ เมื่อถูกจำคุกจนพ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวสู่สังคมแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบ้างแต่ไม่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายและไม่มีประสิทธิผลในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ผู้กระทำความผิดเหล่านี้ส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก สมควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดดังกล่าว โดยการกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นวัตกรรมการป้องกันอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศ

กระทำผิดซ้ำ !!!

ปัญหาและความสำคัญ

ผู้ต้องราชทัณฑ์

237,193 คน

ข้อมูล ณ 1 พ.ค. 66

5 อันดับประเภทคดี ได้แก่ ยาเสพติด ทรัพย์สิน ความผิดอื่นๆ ชีวิตและร่างกาย และเพศ

อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว

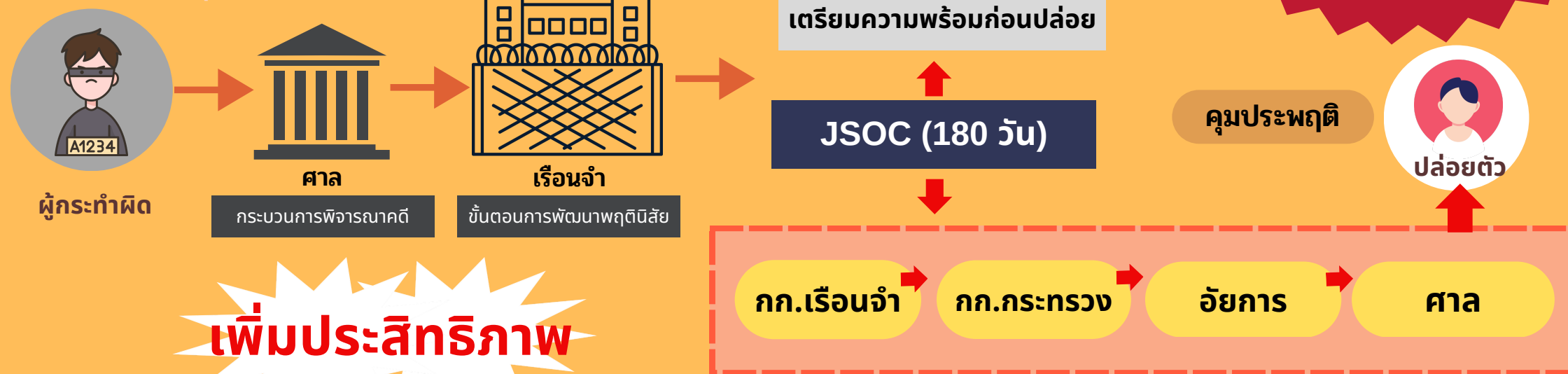
ประเภทคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

	2563 (145,282)	2564 (184,898)	2565 (145,463)	2566 (89,189)	ปีงบประมาณ/ ปล่อยตัวทั้งสิ้น
ระยะติดตามพฤติกรรม					
ภายใน 1 ปี	179	238	245	27	
ภายใน 2 ปี	316	444	311	-	
ภายใน 3 ปี	408	495	-	-	

พรบ. มาตรการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565

กระบวนการปัจจุบัน

เพิ่มประสิทธิภาพ

แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับคดีเพศ ตาม พ.ร.บ. JSOC

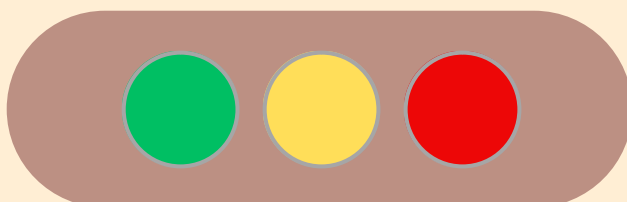
มาตรการของผู้พันโทษ

ประเมินความเสี่ยงผู้กระทำผิดซ้ำ

Risk Assessment

พยากรณ์โอกาสในการกระทำผิดซ้ำ และเป็นเครื่องมือในการจำแนกผู้พันโทษ

จัดกลุ่มผู้พันโทษก่อนปล่อย

แนวทางการติดตามและบำบัดฟื้นฟู

การรายงานตัว

	ใบรับรอง ความประพฤติ	ใบรับรอง อาชีพ	เงินทุน ประกอบอาชีพ	การรายงานตัว ทาง Line App	การรายงานตัว ต่อพนักงาน คุมประพฤติ	การเฝ้าระวัง ตำรวจ/พนักงาน ปกครอง	บำบัดทางจิต
	เขียว	✓	✓	✓	*	—	—
เหลือง	—	✓	—	—	**	—	—
แดง	—	✓	—	—	***	✓	✓

- * รายงาน 6 เดือน/ครั้ง (2 ครั้งต่อปี) ระยะเวลาในการรายงานตัว 3 ปี หรือตามที่ศาลสั่ง
- ** รายงาน ๓ เดือน/ครั้ง (4 ครั้งต่อปี โดยสลับการรายงานตัวทางไลน์และการรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ) ระยะเวลาในการรายงานตัว 3 ปี หรือตามที่ศาลสั่ง
- *** รายงานทุกเดือน ระยะเวลาในการรายงานตัว ๑๐ ปี หรือตามที่ศาลสั่ง

จัดตั้งคณะกรรมการ

คณะกรรมการติดตามและประเมินความเสี่ยงผู้พันโทษในพื้นที่

โครงสร้าง

- ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด เป็นประธานคณะกรรมการ
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
- ผู้แทนเรือนจำกลาง/เรือนจำจังหวัด
- ผู้แทนพนักงานปกครอง/ตำรวจ
- ผู้แทนกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อปท.
- ศูนย์ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่

เป็นกรรมการ

อำนาจหน้าที่

ติดตามผู้พันโทษ รวมถึงประเมินผลผู้พันโทษในแต่ละกลุ่มสี ว่าผู้พันโทษแต่ละคนที่ยังคงอยู่ในกลุ่มสีเดิมหรือจำเป็นต้องเปลี่ยนกลุ่ม แล้วแต่กรณี

มาตรการของผู้เสียหาย

ระบบแจ้งเตือน (จากคำไล EM)

- กรณีเมื่อผู้พันโทษเข้าใกล้เหยื่อหรือผู้เสียหายให้สามารถแจ้งเตือนไปยังเหยื่อหรือผู้เสียหายนั้นผ่าน Application ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมจากเหยื่อหรือผู้เสียหายดังกล่าว และเมื่อยินยอมแล้วก็สามารถที่จะยกเลิกเมื่อใดก็ได้
- ให้มีการแจ้งเตือนไปยังพนักงานปกครอง/ตำรวจในพื้นที่ ผ่าน Application หรือระบบแจ้งเตือนของแต่ละหน่วยงาน

จัดทำโดย กลุ่มกาสะลอง